

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o naših šolah.

Okolu leta 1870 bile so naše ljudske šole še povsem slovenske; le po dve uri na teden se je nemški podučevalo. Zdaj so pa začeli vse nemščine rivati v naše šole; slovensčino pa so tiščali ven. Otrok, ki še ne zna pravilno slovensko govoriti in pisati, moral bi uže nemški žlobudrati. Učitelj bi moral uže otrokom nemški govoriti ter jih celo v nemškem jeziku zemljepisje, računstvo itd. podučevati, kar je ravno tako pametno, kakor če bi kateri duhovnik na enkrat začel v naših krajih v cerkvi madjarški pridigovati.

Učitelji, ki so na vse kriplje vbijali ubogim otrokom nemščino v glavo, dobivali so potem od nemškega šulvereina tako zvane „ehrengaben“, častna darila, ali kakor jih je g. dr. Gregorec v državnem zboru krstil „schandgaben“, t. j. sramotna darila. Gorjé pa učitelju, kateremu ne bi nemščina bila vse, prvo in zadnje! Za-nj so hudi časi; naj je še tako spreten, naj se pri njem otroci še tako dobro naučé računati, pisati, brati itd., vse mu nič ne pomaga: on ne najde milosti.

Da bi imeli učitelje še boljše v svojih rokah, sklenili so lansko leto v štaj. deželnem zboru novo postavo. Ona daje deželnemu šolskemu совету oblast, učitelja na mah prestaviti. Ta postava sklenila se je samo z namenom, naj naše učitelje tem laglje strahujejo, ter jih silijo, da gledajo še tem boljše in največ na nemščino.

Ako ravno se toraj v naših slovenskih šolah tako goreče nemščina žaga, da bi človek, ki poluka kedaj va-nje, mislil, da smo kje tam na gornjem Štajarskem ali celo v Bismarckovej Prusiji, bilo je to še vendar štajarskemu deželnemu zboru vse premalo, ter je na predlog znanega sevniškega dr. Aussererja že dve leti zaporedoma godel: „Le več nemški, le vse več nemški!“ Deželni šolski svet je tej želji koj ustregel, ter izdal celo vrsto naredeb. kako se

mora nemški jezik še vse boljše poučevati v naših šolah. Občine in krajni šolski sveti celih okrajev protivili so se zoper kvarljivo razširjenje nemškega jezika. To je tudi protipostavno; kajti člen 19. državnih temeljnih postav prepoveduje vsako siljenje k učenju drugega, torej pri nas nemškega jezika. Pa vse ni nič pomagalo! Toda „vsaka sila do vremena“ pravijo Hrvatje, in ravno ta nemški pritisk rodil je dober sad za — Slovence!

Zoper to nepostavno vrivanje nemščine v slovenske šole postavili so se med drugimi porobu tudi v Šmariji, ter so napravili pritožbo na ministerstvo. To je — ni bilo mogoče drugače — razveljavilo naredbo deželnega šolskega sveta ter je izreklo, „da mora slovenski jezik v naših šolah biti edini podučni jezik; da se toraj mora vse samo v slovenskem jeziku podučevati in se otrokom vse samo v slovenskem jeziku razlagati.“ Nemški jezik se sicer lahko podučuje, toda le kot neobvezni predmet; nemški se ima podučevati samo nekaj ur na teden in če kateri oče ali varuh noče, da bi se otrok nemški učil, lahko to v začetku šolskega leta naznani.

Izrečeno je s tem, da je in mora biti slovensčina v naših šolah prva, nemški pa da se lahko podučuje, toda le v pametni meri, tako, da nemščina ne bo na škodo celemu poduku; da ne bodo otroci, ko izstopijo iz šole največji reveži, ki ne vejo nič; nemški ne, ker se niso mogli naučiti, slovenski ne, ker se niso učili; drugega pa tudi nič, ker se je v šoli gledalo najbolj na nemščino, na to pa premalo, na kar bi se moralo pred vsem in najbolje gledati, namreč, da znajo dobro brati, pisati, računati, nekaj o zemljepisji, zgodovini itd.

To je v resnici nekaj uspeha, toda še vse premalo. Treba nam se bode še boriti, predno bode vse v redu v šolskih zadevah! Le-ta vojska je sicer mudna vsled razmer, v katerih živimo, toda nikar se je ne strašimo!

I. D.